

ТЕЛЕ

№ 09 (1459)
29 лютого 2024

ЕКСПРЕСС

Інформаційно-реklamний щотижневик ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

**ПАРТНЕР
ТЕКС**

**ШВАЦЬКОМУ ВИРОБНИЦТВУ В
МІСТІ ГОРІШНІ ПЛАВНІ
ПОТРІБЕН ТЕХНОЛОГ ПО
ПОШИТТЮ СПЕЦОДЯГУ**

097 168 26 68 Тетяна

Вдячні за допомогу

Удень народження містоутворюючого підприємства, 27 лютого, Полтавський ГЗК відвідав мер Тростянця Юрій Бова, щоб особисто висловити керівництву компанії слова щирої вдячності за допомогу, надану після деокупації міста.

Тростянець - 20-тисячне місто на Сумщині, за 30 км від російського кордону. До початку повномасштабного вторгнення було одним з найпрогресивніших малих міст України, з великими внутрішніми та зовнішніми інвестиціями та сучасною інфраструктурою. Перша колонна російської техніки зайшла в Тростянець 24 лютого. За 31 день окупації загинули 49 людей, ще 18 - зникли безвісти. 800 житлових будинків, 250 багатоквартирних будинків, 59 об'єктів комунальної власності було пошкоджено. 51 будинок був зруйнований на 60 %, 120 квартир у 5 багатоквартирних будинках визнані непридатними для проживання, 12 приватних будинків знищено. Всього в місті часткових або повних руйнувань зазнали 11 медично-лікувальних закладів, 8 закладів освіти та 46 об'єктів торгівлі та сфери послуг. Масштабні обстріли спричинили пошкодження систем електро-, водо- та газопостачання, що призвело до гуманітарної катастрофи на початку березня. Орієнтовна сума збитків сягнула 120 млн доларів США.

Гуманітарний фонд Ferrexpo першим запропонував допомогу в перші дні після деокупації Тростянця.

- Місто було розтрощене та розграбоване, - наголошує Юрій Бова. - Наша лікарня, яка була взірцем для медичної реформи, була із сотнями вибитих вікон і зруйнованими стінами. Багато підприємств, для яких ми так важко шукали інвесторів, були розбиті й розграбовані. Зруйновані водомережі, каналізація, освітлення, дороги. Ми залишилися без

обладнання, інвентарю, відеонагляду, комунальної техніки, автотранспорту. І, відверто кажучи, в мене, як міського голови, опустилися руки. Було важко усвідомити, скільки ж треба коштів і де їх брати, щоб усе це відновити. Адже навіть для того щоб починати хоч щось робити - прибирати, ремонтувати, фіксувати ушкодження - в нас не було нічого. Нам телефонували і запитували, чому не відповідаємо на листи, не розуміючи, що в нас відсутнє все. Адже все, що не було вивезено, було розтрощено та спалено.

За словами очільника Тростянця, пропозиція щодо допомоги від Юрія Химича, керівника проєктів КСВ Ferrexpo, була не схожа на інші, адже було запропоновано надати список найнеобхіднішого саме для роботи й відновлення. Екскаватор-навантажувач, автомобіль, аварійно-ремонтні автомобілі, автобуси, а також мініелектростанція, інструменти, комп'ютерна та оргтехніка тощо були направлені в деокуповане місто. Загальна сума допомоги склала близько 16 млн грн.

- За вже майже два роки після деокупації ми отримали допомогу від 150 різних партнерів, - зазначає посадовець, - але більше, ніж зробила компанія Ferrexpo, не було зроблено ніким. Місто відчувало потребу в комунальній техніці й транспорті. Компанія вивчила питання й оперативно відреагувала на запит. Перший автобус, який проїхав вулицями міста, був саме від Ferrexpo, і саме він дав розу-

міння та надію людям на те, що життя продовжується. Перший екскаватор також був від цієї компанії. Найкраще, що могло спонукати людей повертатися, - умови проживання в місті, про які їм розповідають їхні друзі, колеги, які вже повернулися. Пішла, так би мовити, ланцюжкова реакція. Через два тижні після деокупації було частково розпочато роботу поліклініки, запрацював ЦНАП, наприкінці травня 2022 року вже працювала школа й кілька дитячих садків. Сьогодні, аналізуючи кількість працівників на підприємствах, соціальних об'єктах, у лікарнях, школах, можу стверджувати, що 95 % жителів повернулися.

Юрій Бова навів приклад: на момент звільнення міста в лікарні залишалися 15 працівників із 400, нині їх 398. І це за 35 км від кордону з рф. Тобто це означає, що відразу було правильно розставлено акценти і вчинено правильні дії.

Під час зустрічі Подяку за благодійну допомогу Юрій Бова вручив голові правління ПрАТ «Полтавський ГЗК» Віктору Лотоусу, а керівник проєктів КСВ Ferrexpo Юрій Химич був нагороджений почесним знаком «За вклад у розвиток Тростянської громади».

- Хочу висловити слова щирої вдячності від себе особисто й від імені всієї Тростянської громади за допомогу та надійне плече, яким стала компанія Ferrexpo у важку днину. Завдяки цьому вистояла країна, адже саме це гуртувало та надавало сил. Віримо, що з підтримкою таких партнерів ми зможемо відновити Україну, - резюмував Юрій Бова.

Ольга ТАРАНТИНА

Музей війни

В оновленому приміщенні Краєзнавчого музею міста Горішні Плавні відкрито другу частину експозиції «Російсько-українська війна».

Після залитої сонцем вулиці Миру очі не відразу звикають до приглушеного світла музею, теракотових, як засохла кров наших захисників, стін. Чи це колір пожеж, чи світанку перемоги - кожен відвідувач сприймає по-своєму. Зброя і речі військових, що бачили російську агресію до повномасштабного вторгнення в Україну, АТО та ООС, стали експонатами першої зали «Музею війни», яка працює з грудня 2023 року. Найболючіше тут - дивитися в очі мешканців Горішніх Плавнів на меморіальній стіні, які загинули, виборюючи наш спокій. Кількість портретів полеглих земляків неухильно зростає: з 85 у день відкриття до 92 - у другі роковини повномасштабного вторгнення.

- Ми вшановуємо тих, хто загинув на цій війні. Ми віддаємо належне тим, хто залишається в строю, виборює незалежність нашої Батьківщини, - зазначив міський голова Дмитро Биков на відкритті нової музейної зали. - Хочу наголосити, що це спільний проект міської ради та Благодійного фонду «Полтавського ГЗК». Я щиро вдячний його засновникам Костянтину Жеваго і Віктору Лотоусу за плідну співпрацю та значну фінансову підтримку. Також дякую музейникам, військовим, їхнім родинам, волонтерам, всім, хто долучився до створення цієї експозиції.

За словами директора Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського Олександра Супруненка, це перший музей у Полтавській області, присвячений російсько-українській війні. Зберегти документи для подальшого створення фондів є першочерговим завданням фахівців, адже перше, що робить російська федерація на окупованих територіях, - знищує музеї.

В експозиції представлено унікальні артефакти повномасштабного зіткнення,

що триває просто цієї миті. Серед них карта найбільших терактів проти мирного населення України, що фіксує випадки з найбільшою кількістю жертв. Сліди мирного побуту, як-от пачка солі із Соледачу, випущена ще на підприємстві «Артемсіль», чи фари від цивільного автомобіля, розбитого уламками снарядів, стали частиною експозиції «Російсько-українська війна».

Діорама «Терор мирного населення» показує середовище навколо дитини з Курахового Донецької області. Розбита електрошитова, фрагменти боєприпасів, стрілецької зброї, уламки мін різних калібрів, рештки реактивних систем залпового вогню «Смерч», «Ураган», «Град» тепер як частина музейної колекції нагадують, що під ударами загарбників перебувають тисячі беззбройних українців. Музейним експонатом став шматок однієї з 12 ракет Х-22, випущеної 12 травня 2023 року по Кременчуку. А ще - уламки одного з 14 шахедів, збитого над Горішніми Плавнями силами ППО 15 грудня 2023 року.

Значну частину музейного простору займає умовний блокпост: розкидані муляжі протитанкових мін та іжаків, графіті на стіні, що більше розраховані на психологічний ефект. Усередині покладані ящики від боєприпасів, накриті маскувальними сітками. Такий самий блокпост стояв на виїзді з Горішніх Плавнів у напрямку Кременчука. І там наводив на водіїв жах справжній кулемет Максима зразка 1910 року, який ще до лютого 2022 року був музейним експонатом. А тепер повернувся у виставкову залу, але вже зі статусом учасника руху спротиву. І це лише невелика частка експонатів, що висвітлюють роботу сил територіальної оборони країни та нашої громади зокрема.

Потужну допомогу міжнародних союзників Україні засвідчують інформаційні стенди про навчання горішньоплавнян на курсах водіїв та операторів БМП «Бредлі» в

Німеччині, зразки західних сухпайків. Масштаб військової допомоги, наданої ЗСУ партнерами, презентують численні транспортні контейнери різних зразків зброї, як-от тубус для транспортування 122-мм модульного снаряда до легендарного танка Leopard 2.

За словами директора Краєзнавчого музею міста Горішні Плавні Марини Безсмольної, до створення експозиції долучилися чинні військові, волонтери, місцеві мешканці, колеги-музейники, художники та місцева влада. У день відкриття експозиція поповнилася двома експонатами: тематичною картиною кременчуцького художника Сергія Брильова та пробитим шоломом, який урятував життя військовослужбовцю з Горішніх Плавнів Олексію Гетьману.

Ознайомитися з мовчазними свідками страшних реалій війни можна за адресою: **просп. Героїв Дніпра, 40 з вівторка до суботи з 9:00 до 18:00 (обідня перерва з 13:00 до 14:00).**

Тетяна КИЗИМА

Крадіжок і шахрайств стало більше

Інформацію про діяльність Кременчуцької окружної прокуратури на території Горішньоплавнівської ОТГ розглянули депутати на 42-й сесії міської ради восьмого скликання, що відбулася 20 лютого.

Звіт про роботу Кременчуцької окружної прокуратури на території Горішньоплавнівської територіальної громади впродовж 2023 року було надано депутатам для ознайомлення заздалегідь.

У документі акцентувалося, що керівництвом прокуратури за звітний період «було вжито низку координаційних заходів, які сприяли підвищенню ефективності захисту осіб від злочинних посягань» на території нашої громади.

Упродовж 2023 року в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (СРДР) зареєстровано 986 кримінальних правопорушень, обліковано - 644, що на 44,1 % більше, ніж у 2022 році.

На території Горішньоплавнівської ОТГ зменшилась кількість умисних убивств (із 3 до 0) та умисних тяжких тілесних ушкоджень (на 40 %).

Також знизились кількість кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва (на 62,5 %) і проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (на 50 %).

На рівні попереднього року фіксувалися випадки злочинності проти громадської безпеки.

У сфері обігу наркотичних засобів кількість кримінальних правопорушень зменшилась на 31,4 %, проте збільшилась кількість викритих збутів у вказаній категорії злочинів на 40 %.

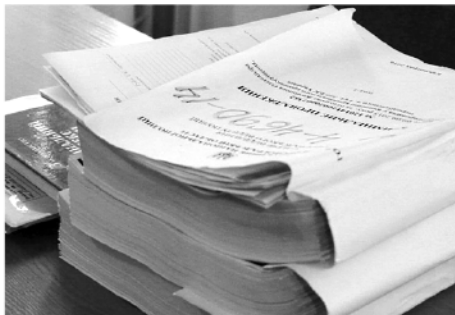
Більше виявлено кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, забезпечення призову та мобілізації, у сфері службової та професійної діяльності. У 4,4 раза більше виявлено злочинів проти встановленого порядку несення військової служби.

Натомість спостерігається тенденція збільшення числа кримінальних правопорушень проти власності (на 70,8 %). Більше половини з них - це крадіжки. Утрічі збільшилась кількість шахрайств.

На 53,8 % побільшало злочинів, вчинених групою осіб; на 18,7 % - злочинів, вчинених особами, які раніше вчиняли злочини.

Торік окружною прокуратурою скеровано до суду 5 обвинувальних актів за фактами вчинення кримінальних правопорушень у бюджетній сфері. Так, у березні 2023 року до Комсомольського міського суду направлено обвинуваль-

ний акт у кримінальному провадженні стосовно головного лікаря однієї з лікарень Горішніх Плавнів за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 367 КК України (службова недбалість, тобто невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що спричинило тяжкі наслідки).

Активізовано досудове розслідування за фактами вчинення кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва на території Горішньоплавнівської ОТГ. Зокрема, повідомлено про підозру чотирьом особам у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 272 КК України, за фактом порушення правил безпеки при виконанні робіт з під-

вищеною небезпекою на підприємстві, що спричинило загибель людини. У грудні обвинувальний акт було направлено до суду.

У 2023 році прокурорами виявлено та внесено до СРДР відомості про 55 раніше необлікованих кримінальних правопорушень. Скасовано незаконні постанови слідчих про закриття 946 кримінальних проваджень, при цьому за результатами подальшого їх розслідування 20 направлено до суду.

Окружною прокуратурою приділено значну увагу захисту інтересів держави шляхом застосування представницьких повноважень. Пред'явлено 90 позовних заяв на загальну суму 1 млрд 171 млн грн, із яких 46 - у порядку адміністративного судочинства.

Упродовж 2023 року судами задоволено 56 позовів окружної прокуратури на суму 998 млн грн.

З початку повномасштабного вторгнення приділялася увага перевірці готовності укріплень.

До суду направлено 3 позовні заяви щодо приведення сховищ на території Горішніх Плавнів у готовність. Одну позовну заяву задоволено, дві закрито у зв'язку з проведенням укріплень у готовність.

Проводилась робота щодо передачі речових доказів у кримінальних провадженнях на потреби оборони України. Так, на підставі клопотань прокурорів судами ухвалені рішення про передачу речових доказів на потреби Збройних сил України, а саме зброї, боеприпасів та трьох транспортних засобів - автомобілів AUDI A6, Mercedes-Benz E240, Opel Vectra.

Оксана ДИБА

ШІ для вчителя

Учителі Горішніх Плавнів навчаються використовувати штучний інтелект (ШІ) в освітньому процесі.

За програмою НУШ діти знайомляться зі штучним інтелектом на уроках інформатики в 7 класі, старшокласники вже послуговуються чатом GPT під час виконання домашніх завдань. А сучасні вчителі мають не просто крокувати в ногу з дітьми, а йти попереду. Цієї думки дотримуються викладачі обласного коледжу «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія ім. А. С. Макаренка», які 23 лютого 2024 року провели майстерклас «Штучний інтелект у роботі сучасного вчителя» на базі ЗОШ № 3 ім. В. О. Нижниченка.

ШІ, який увірвався в Україну лише 2 роки тому, може кардинально змінити освітній процес. Стане він учителем за помічника чи нашкодить майбутньому освіти, разом розбиралися міський голова Дмитро Биков, спеціалісти відділу освіти, Центру професійного розвитку

педагогічних працівників, а також педагоги шкіл Горішніх Плавнів.

- Коли учні просять ШІ виконати за них домашні завдання, то просто перебирають весь текст, не вникаючи в суть, - ділиться досвідом учитель фізики та інформатики СЗОШ № 4 Сергій Гривачевський. - Він дає готове й не стимулює до того, щоб дитина розібралася: для чого, які кроки, яка мета. Тож ми маємо самі спершу подружитися з його технологіями, а потім зацікавити в такий спосіб і учнів.

Учасники ознайомилися з можливостями ChatGPT, Bard та інших мовних моделей, одразу в аудиторії порівнюючи переваги різних ресурсів. Розглянули сервіси, які дозволяють створювати презентації, зображення, тести та інші навчальні матеріали за допомогою штучного інтелекту. Обговорили етичні аспекти використання штучного інтелекту в освіті, адже він поки не претендує на авторські права, та дізналися, як правильно використовувати цю технологію, щоб не порушити правила академічної доброчесності.

Особливої уваги заслуговує персональний помічник сучасного вчителя AI на освітній платформі «На урок». Це набір інноваційних інструментів на основі штучного інтелекту, який оптимізує щоденну роботу педагога. Завдяки цьому сервісу присутні на майстерці спробували згенерувати чат із видатною особою. А вже на уроці допитливі учні зможуть розпитати письменника чи науковця минулого, наприклад, чим би ті займалися, якби жили зараз. Це допоможе мотивувати до навчання, а також поглибити знання з предмета.

Дійсно, ШІ може полегшити рутинну працю педагога, вивільнивши час для творчості. Та інструменти ШІ ще не досконалі.

- Ми вчимося в нього, а він - у нас, - зазначає спікерка Юлія Брусник. - Освітянам потрібно навчити дітей аналізувати інформацію, бачити помилки й виправляти їх, перевіряти достовірність - на цьому формується критичне мислення.

Також вона поділилася лайфхаками, як учителю виявити, що текст згенерував ШІ, а не самостійно написала дитина: робота міститиме тавтології та слова, яких немає в реальній мові, а ще будуть відсутні емоції.

За словами директора ЗОШ № 3 Інни Шахман, навчальні заклади не можуть стояти осторонь бурхливого розвитку інформаційних технологій та нейромереж. Тож незабаром на базі школи планується відкриття кабінету ШІ, де вчителі зможуть опанувати нові методики викладання з використанням ШІ, розробити інтерактивні уроки та цікаві завдання для учнів, створити власні навчальні матеріали за допомогою ШІ-інструментів й активно залучати учнів до такої діяльності.

Тетяна КИЗИМА

Ситуація з ГРВІ покращилася

Минулого тижня у 8062 людей в області діагностували гострі респіраторні інфекції. Це на 15 % менше, ніж у попередні сім днів. Про це 26 лютого повідомив Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб, зазначивши, що на кінець лютого інтенсивність епідемічного процесу в області низька.

Такі висновки підтверджують і статистичні дані управління охорони здоров'я Горішньоплавнівської міської ради. Захворюваність у нашому місті на грип та ГРВІ вперше за місяць знизилась, та ще й на понад 10 % за тиждень.

Так, ми наче пройшли епідпоріг, але випадки захворювання все ще є, і в місті, як і області, ще визначають віруси грипу А та збудники COVID-19. Тож лікарі нагадують: щоб полегшити перебіг хвороби, все ж варто зміцнювати можливості організму опиратись, вакцинуючись.

Нагадаємо, якщо ви не встигли зробити щеплення до епідемічного сезону, то можете приймати вакцину протягом усього періоду - з листопада до лютого-березня включно. У нинішньому сезоні медики радять замовляти в аптеках вакцину «Ваксігріп». І після консультації в сімейного лікаря, який засвідчить ваш задовільний стан здоров'я, зробити щеплення.

Софія ПАЛЯНИЦЯ

Наповнював життя світлом

Родинний затишок, безмежні можливості та спортивні тріумфи вихованців - усе це раптово розтануло в темряві 24 лютого 2022 року. І залишилася пам'ять про люблячого чоловіка, батька, щирого друга й неперевершеного тренера - Олексія Білобровку, який посміхається до мене з фото.

Суботній ранок на території військового меморіалу наповнений тишею. Трохи чути віддалений шум із траси, а десь у небі крики птахів, які повертаються з далеких країн на Батьківщину. Тиша, але майже кожна з могил промовляє: мене не забули, до мене приходили. Одна говорить це букетом великих червоних троянд, інша - жовто-блакитними хризантемами без жодного натяку на зів'ялість на могильному камені. На якійсь - червоне яблуко, на іншій - ніби вдома на кухні, стоїть чашка з блюдцем, а на ній стікер кави і поряд шоколадка. На котрійсь іграшка - довговухе зайченя... Тут завжди можна зустріти людей, які приходять поспілкуватися зі своїми.

На цей цвинтар уже майже рік Валерія ходить сама. Робить це, не прив'язуючись до жодних свят чи подій, коли відчуває потребу, і завжди несе якісь подарунки. Намагається не плакати, адже він дуже не любив, коли вона плаче. Він - старший солдат Збройних сил України Олексій Білобровка.

- 18 березня буде вже рік, як його немає поряд із нами, - гірко всміхається 26-річна дівчина. - А в мене таке відчуття, що ось-ось повернуться ключі в замок, відчиняться двері - і він заїде додому... Я досі пишу йому повідомлення та надсилаю фото. І все складніше стає знаходити відповіді на запитання доньки, коли прийде тато, і в цей момент тримати себе в руках.

Їх познайомили друзі. Невдовзі після знайомства Олексій був призваний на строкову службу, а Валерія продовжила навчання в Полтаві.

- Після закінчення вишу, у 2020 році, він зробив мені пропозицію, ми одружилися, а у 2021 народилася донька Майя, - розповідає Валерія. - Ці роки були найщасливішими, а часу набутися разом, хоча ми були знайомі майже 7 років, нам так і не вистачило. Навколо нього завжди було багато людей - друзі, знайомі, вихованці, їхні батьки. Він ніколи не шкодував для них свого часу та сил. І наскільки багато їх було, я до кінця усвідомила тільки після його загибелі. Вони всі, знайомі та незнайомі, хотіли мене підтримати, але від цього було тільки гірше, бо немає тих слів, які повернуть його.

Олексій дуже любив життя. Наповнював його світлом, і це світло він притягував до себе. Любив спорт - тайський бокс, а від роботи з дітьми отримував справжній кайф. Радів їхнім перемогам та здобуткам, був готовий тренувати їх де завгодно та за будь-яких умов. Серед його вихованців були й діти з особливими потребами. Спілкувався з ними поза тренуваннями, часто влаштовував походи, пікніки. Був упевнений у тому, що діти повинні мати цікаве життя, й намагався його таким зробити.

- Саме через це ми переїхали у 2021 році до Ірпеня. Тоді перед Олексієм відкрилися нові можливості. Він зміг займатися саме тією справою, яка його захоплювала, - без перешкод тренувати дітей і в Ірпені, і в Бучі. А ще через пів року чоловік отримав пропозицію працювати тренером в Іспанії. Поряд з ним я не боялася змін і труднощів, тож вирішили прийняти пропозицію. Він мав спочатку їхати сам, а із часом ми з донькою приїдемо до нього, а доки мали повернутися в Горішні Плавні. Дату від'їзду було призначено на 26 лютого, речі зібрано та відправлено додому.

Але повномасштабне вторгнення змінило життя. Виїхати з Ірпеня Валерія з Майєю змогли тільки через два тижні після 24 лютого.

- З вікна ми бачили, як горить Буча, як бомблять Гостомель, але виїхати можливості вже не було, світ перевертався на наших очах, - пригадує Валерія. - Війна насувалася з такою швидкістю, що ми й оговтатися не встигали. Життя в холодному та сирому паркінгу під обстрілами було жахливим. У нас не було нічого. Але відкритість і щире ставлення Олексія до людей врятувало нас. Він допомагав їм, а вони - нам. Ділилися одягом, їжею, всім необхідним. Уже там на його долю випало багато випробувань, адже ховати загиблих цивільних його ніхто не готував. Він був серед тих чоловіків з нашого ЖК,

хто робив це. Адже вважав, що хтось мусить це робити.

Перша спроба виїхати звідти не вдалася, колону обстріляли. Удруге, через два тижні, Валерії з донькою це вдалося. Вони виїхали, а чоловік залишився. Через дві години ЖК вкотре обстріляли, після чого там остаточно зникли світло, газ та мобільний зв'язок. Ще через тиждень Льоша теж зміг евакуюватися. Він ніколи не розповідав, що там бачив і що пережив, але наполіг на тому, щоб дружина з донь-

кою виїхали за кордон. А сам у квітні 2022 року став до лав ЗСУ. Валерія переконана, що до цього рішення його спонукало те, свідком чого він був в Ірпені. Відмовляти його не було ніякого сенсу, бо який би крок чи рішення не обговорювали, останнє слово залишалося за ним.

- Льоша не розповідав ніяких подробиць щодо військової служби. І вже потім, коли прийшла звістка про його загибель у Бахмуті, я зрозуміла, що взагалі нічого не знала про це, - розповідає Валерія. - Була впевнена, що він несе службу у Львові. Його позиція оберігати нас із донькою від усього страшного, негативного, яка була йому притаманна в мирному житті, не зникла до останнього. А його енергія і тепло завжди наповнювали моє життя. І жити без нього - це як жити без світла. Але я вчуся, вчуся сприймати життя таким, як воно є, і знаходити радість у найпростіших речах, як він це робив. Заради доньки, яку дуже любив. Він часто приходив саме до неї уві снах. І найчастіше наші ранки починаються словами Майі про батька, тож веселі історії про татка - це тепер моє повсякденне випробування.

Анна, мати вихованця Кирила:

- Кирило займався тайським боксом близько 5 років і із задоволенням продовжив би тренування, якби Олексій з родиною не переїхав до Ірпеня. Для дітей

він був не тільки тренером, а й наставником і старшим товаришем, для батьків - місточком, що з'єднує батьків та дітей підліткового віку. Бо в цьому віці вони роблять усе навпаки або просто мовчать, а на всі запитання відповідають трьома словами «угу», «так» або «ні». Олексій завжди знав про них більше, ніж батьки; їхні таємниці не розповідав, але завжди їх заспокоював.

І навіть уже перебуваючи у війську, не втратив зв'язку зі своїми вихованцями, надсилав нам коротенькі відео з дітьми зі свого архіву, називав їх уривками пам'яті та просив зберегти. Було якесь дивне враження, наче він прощається з нами.

Для сина загибель тренера стала дуже важким емоційним випробуванням. Він так і не зміг висловити все те, що пережив, просто мовчки переживав втрату. Ми любимо його за щирість, добрий характер, професіоналізм і небайдужість.

Таміла, мати вихованця Микити

- Олексій змінив нашого сина, зробив те, що ми, батьки, не спроможні були зробити. Микита був дуже сором'язливим. А через деякий час після початку тренувань ми почали помічати зміни. Син не розкрився, ставав сміливішим, комунікабельнішим, розкутішим. Для нас із чоловіком було справжнім шоком, коли Микита повідомив, що їде на змагання. Ми не могли повірити в те, що він зможе вийти на ринг, а він зміг.

Льоша розповідав, що дуже рано залишився без батька, і йому цього дуже бракувало. І мені здається, що все, чого йому не вистачило в дитинстві, він намагався дати нашим дітям. Він став для них насамперед другом, старшим товаришем, а вже потім тренером. Вишукував фінансові можливості для закупівлі інвентарю, відмовляючись приймати матеріальну допомогу від нас, батьків. Маючи родину, не шкодував свого вільного часу, проводячи його поза тренуваннями з

дітьми. Влаштовував походи вихідного дня, ніколи не забував про їхні дні народження. Це був дуже цікавий і насичений відпочинок, увесь час діти були зайняті.

Незважаючи на те, що секцію відвідували діти, різні за темпераментом, рівнем виховання й віком, Олексій зміг їх об'єднати, зробити одним цілим. Вони завжди чули його, чули, що він їм говорив, робили висновки і ставали кращими. Він щиро ділився з ними своїм досвідом та любов'ю, особливо любов'ю. Діти відчували це і тяглися до нього. Влітку зранку він особисто займався на Барбарі, запрошував дітей. І вони бігли й на ці заняття, бо хотіли бути поруч, адже він не просто

ввійшов у їхнє життя, він залишився в їхніх серцях назавжди. І залишив по собі дуже добрі та теплі спогади...

*Лишаючи світу ледачих,
Лишаючи світу невдячних,
Лишаючи світу пропавших,
Господь забирає найкращих.
У холод, у спеку і зливу,
Лишаючи світу сварливих,
Підступних, брехливих, блудливих,
Господь забирає щасливих.
То промисел Божий одвіку -
Цей світ залишати калікам,
Від гніву спотвореним пикам,
Озлобленим, заздрісним, диким,
Потворним, розпусним і хтивим,
Безжалючим, пихатим, глузливым,
Цей світ залишивши зрадливим,
Господь забирає вродливих.
Тут скиглити й скаржитись марно,
На небі немає бездарних,
І першими до свого раю
Найкращих Господь забирає.
Так було од світу творіння,
Та прошу я в благоговінні,
Нехай Бог одиниці цю чашу
Проносить повз голови наші.*

Євген Рибчинський

Ольга ТАРАНТИНА

ПОРАДНИК ЛОГОПЕДА

Сьогодні ми говоритимемо про розвиток мовлення малюка у віці від 1 до 2 років, оскільки це найцікавіший та найбільш захоплюючий період для батьків.

Непомітно пролетів час, адже зовсім недавно ви зустріли нового члена сім'ї в пологовому будинку, а тепер ваша дитина вчиться вимовляти перші слова: «мама», «баба», «дай», «собака», «гав», «іди». На цьому етапі дитина може вживати до 30 слів, намагаючись повторювати вашу мову і скорочувати слова.

Віхи розвитку мовлення

12-16 місяців. Малюк використовує слова, які за інтонацією схожі на речення. Він намагається повторити почуте, розрізняє слова та реагує на темп і ритмічність мовлення дорослих.

15-18 місяців. Поява перших речень із пропусками складів, але зрозумілих для оточуючих. Можливість змінювати та диференціювати закінчення слів. Словниковий запас дитини становить близько 50 слів, які граматично не оформлені, але зрозумілі для батьків.

18-20 місяців. Використання мовлення для прохань та звернення уваги на себе. Початок повторення звуків і звуконаслідування чужого мовлення. У цьому віковому проміжку дитина активно використовує мовлення для прохань та привернення уваги до себе. Також вона намагається коментувати й відтворювати рухи та жести дорослих або персонажів з мультфільмів. Малюк починає активно імітувати та повторювати звуки тварин, зокрема домашніх, які він бачить під час

прогулянок. Батькам важливо правильно вимовляти назви тварин та звуки, які вони видають. Наприклад: «Це собака, він каже «гав», а це кішка - вона каже «няв»».

20-24 місяці. Формування зв'язку між звучанням слова та його значенням. Використання простих запитань та називання себе на ім'я. Але дитина не вживає «я». Наприклад, «Мишко піде» або «Дай Мишку бі-бі». Може переказати за вами почуте речення, але не може підтримати розмову і не повністю розуміє значення кожного слова та його використання.

Мова дитини сфокусована на теперішній час і місці, адже пізнавальні процеси ще на стадії формування й розвитку.

Вправи та ігри для розвитку мовлення

«Хто як говорить?» Гра з картинками тварин, особливо домашніми, допомагає вчити дитину називати звуки та слова.

«Чарівна скринька». Гра з використанням мішечка та предметів, що знайомі дитині, розвиває описові навички та вміння уявляти.

Шановні батьки, ваше завдання - це всебічний розвиток вашого малюка! Спілкування з дитиною - це найкращий спосіб удосконалення навичок та швидкого оволодіння рідною мовою.

Сподіваюся, що ці поради та ігри стануть вам у пригоді. До нових зустрічей, ростіть та розвивайтеся разом, адже надалі ще багато цікавих порад!

Тетяна ШУТЬ

Очікуваний результат

Плавчині з Горішніх Плавнів здобули нагороди чемпіонату України з плавання серед юніорів.

23-25 лютого у Броварах відбувся зимовий чемпіонат України з плавання серед юніорів та юнаків. Для участі у змаганнях з'їхалися 402 спортсмени з 20 регіонів України та Києва.

Протягом трьох днів на водних доріжках басейну «Купава» точилася гостра боротьба за медалі чемпіонату.

Лише троє представниць Полтавської області стали призерами цих змагань. Причому двоє з них - саме з Горішніх Плавнів.

Найрезультативнішим став виступ вихованки ДЮСШ № 1 Юлії Ткаченко. Дівчина збрала врожай із 7 медалей. На її рахунок 4 золоті (на дистанціях 100 м, 200 м на спині), 1 срібна (50 м на спині) і 2 бронзові (50 м на спині, 100 м батерфляй) нагороди. На дистанції 200 м на

спині Юлія виконала норматив члена штатної збірної України та пройшла відбір на участь у міжнародних змаганнях з плавання Multinational, які проходять 6-7 квітня в місті Скоп'є (Північна Македонія).

Ще одна представниця ДЮСШ № 1 Поліна Клеймьонова виборола бронзову медаль на дистанції 50 м брасом серед юніорів.

- Щодо Юлії Ткаченко - результат очікуваний, ми готувалися до цих змагань, знали, що буде непростий чемпіонат України, бо він відбірковий на Multinational, - прокоментував тренер наших плавчинь Артем Лашко. - Поліна на дистанціях 100 м і 200 м стала четвертою, причому з досить невеликим відривом від третього місця. Загалом же наше місто представляли 7 спортсменів - 5 дівчат і 2 хлопців. Показали непоганий результат, але недостатній, щоб увійти у призи. Варто відзначити Олесю Олешко 2010 року на-

родження, яка посіла 7 місце, виступаючи зі старшими на два роки дівчатами. Будемо працювати над результатом, чемпіонат України за її віком запланований через місяць у Полтаві. Ось там уже боротимемося з нею за медалі.

Ксенія КОВАЛЬЧУК

Серія благодійних патріотично-виховних концертів відбулася минулого тижня в СЗОШ № 5 ім. Л. І. Бугаєвської.

З початку повномасштабного вторгнення навчальний заклад продовжує вносити свій посильний вклад у майбутню перемогу. 20 лютого у школі стартувала чергова серія благодійних концертів під назвою «Зовсім не дитяча казка».

Учасниками стали 47 дітей різного віку. Підготовка номерів розпочалася на канікулах. Деякі танці старших учасників були поставлені лише за 2-4 репетиції, настільки ми були обмежені в часі. Адже після канікул ми перебували на двотижневому карантині, заважали й постійні тривоги, багато дітей хворіло - все це дуже нам перешкоджало. Та діти залишалися в позаурочний час, і ми крок за кроком йшли до мети. Усі знають, заради кого ми проводимо ці концерти, тому дякуємо глядачам, що пробачають нам наші помилки, невідпрацьовані на 100 % номери, - коментує головна режисерка Наталія Руденко.

Співавторкою заходу є її донька Валерія Руденко. Також долучилися вчителька музичного мистецтва Марина Попович і вчителька початкових класів та керівник хореографічного гуртка Євгенія Балала.

Протягом тижня було проведено п'ять виступів, шостий зірвався через повітряну тривогу. І вдень, і ввечері зала була переповнена. Ціна квитка складала 20 гривень, але можна було заплатити й більше. Цього разу вдалося зібрати понад 30 тис. грн. Як і раніше, кошти будуть пе-

реведені на потреби бійців з нашого міста. Як правило, це батьки здобувачів освіти, які перебувають на фронті, або військові, які потребують допомоги.

Та благодійні концерти спрямовані насамперед на те, щоб донести до вихованців ті речі, без яких не можна уявити виховану й свідому людину. Що є добро

і є зло. Що добро завжди перемаже. Навчити дітей свідомо ставитися до тих подій, які відбуваються в нашій країні, цінувати й примножувати те, що маємо.

- Оскільки я працюю з дітьми, виникла думка зробити постановку у вигляді казки, де є злі й добрі герої, - коментує Наталія Руденко. - А головний меседж простий: вірте, люди, в дива, казку, бо добро завжди перемагає! А ЗСУ - це і є наша віра й добрі сили.

- Я вже виступаю не вперше. Репетиції - це дуже складно, але ми б не були українцями, якби боялися труднощів, - коментує Артем Чорний.

- Усе це заради допомоги військовим. Адже лише разом ми здатні змінити світ, - переконана Анжеліка Сахно.

Музичні номери, влучні й глибокі слова змушували глядачів замислюватися, співпереживати, співчувати, відчувати гордість за нашу країну й силу духу, яку демонструють українці на весь світ.

Наприкінці виступу на екрані з'явилося відеозвернення солдата ЗСУ. Військовий говорив з передової до всіх дітей України, закликав їх до навчання й наголосив, що саме заради них, заради їхнього майбутнього дорослі перебувають на фронті.

Директорка СЗОШ № 5 Алла Тузікова наголосила на важливості цих слів і додала:

- Передусім я щиро вдячна всьому творчому колективу за такий високий рівень. І дійсно, діти, ваш обов'язок зараз - це навчання. Попри всі труднощі, в яких опинилася наша країна, ви повинні здобувати знання й рухатися вперед. Будувати наше майбутнє. Адже саме вам розбудовувати нашу Україну. І я щиро вірю, що якщо ми об'єднаємо наші зусилля зараз, докладемо старань, то обов'язково досягнемо високого результату і мети - жити у вільній, незалежній та квітучій Україні.

Ігор ДЕНЯК

УГорішніх Плавнях відбулися міські змагання з волейболу в залік VI Гімназіади школярів.

Протягом чотирьох ігрових днів у спортзалі ЗОШ № 2 за право представляти наше місто на районному етапі Гімназіади змагалися по 6 дівчачих та юнацьких збірних.

12-13 лютого розігрували комплекти нагород юні волейболістки. «Ейс, ейс!» - скандували вболівальники, бажаючи командам виграти чергове очко безпосередньо із чистої подачі. І ця підтримка стимулювала до високих результатів. Третє місце посіла команда ЗОШ № 6. Учениці

ЗОШ № 3 ім. В. О. Нижниченка продемонстрували гарну командну роботу, виборовши друге місце. А чемпіонський титул дістався спортсменкам із СЗОШ № 4.

19-20 лютого змагалися вже юнацькі колективи. Яскравою була боротьба за друге місце Гімназіади, адже одразу дві команди набрали однакову кількість очок. Старшокласники ЗОШ № 1 вибороли ди-

пломи третього ступеня, адже мали у своєму активі на одну перемогу менше, ніж волейболісти із СЗОШ № 5 ім. Л. І. Бугаєвської, які й посіли друге місце. Жодної поразки не допустили хлопці ЗОШ № 3 ім. В. О. Нижниченка, тож здобули омріяну перемогу.

7-класник Ярослав Максименко з третьої школи понад 4 роки займається в

секції волейболу. Нещодавно брав участь у Всеукраїнській шкільній лізі «Пліч-о-пліч», де їхня команда 7-9 класів зупинилася за сходінку до п'єдесталу:

- Тоді нам не вистачило зіграності й досвіду старших гравців команди, - говорить Яркі. - А сьогодні зібрався сильний склад, ми краще підготувалися, а ще відчували підтримку залу.

Щиро вболівала за своїх учнів і директор ЗОШ № 3 ім. В. О. Нижниченка Інна Шахман. Вона зізналася, що колись теж грала у шкільній команді з волейболу, і ця любов до спорту збереглася впродовж усього життя.

- Молоді бажаю проводити свій час із користю у спортзалі, - резюмувала директорка.

Тетяна КИЗИМА

Золото «Лелеки»

УГорішніх Плавнях завершився територіальний етап спортивного проекту «Всеукраїнські шкільні ліги «Пліч-о-пліч» серед ігрових видів спорту. До переможців з футзалу та волейболу, які представлятимуть нашу громаду на районному етапі, додалися й чемпіони з баскетболу.

Сім юнацьких та чотири дівчачі команди з баскетболу змагалися за нагороди 21-22 лютого у спортівному комплексі «Динамо». Для багатьох хлопців, а особливо дівчат, це були дебютні виступи за збірну школи, можливість 5-6-класни-

кам продемонструвати спортивні навички, попрацювати в команді зі старшими. Смак перших перемог змогли відчути учениці ЗОШ № 6 із команди «Варан», які посіли третє місце. Баскетболістки команди «Іжак ефіопський» із ЗОШ № 2

вибороли срібну нагороду. А золото забрала команда «Лелека» із СЗОШ № 5 ім. Л. І. Бугаєвської.

У змаганнях юнаків усе також вирішив досвід гравців. 8-класник Валера з команди «Папуга жак» ЗОШ № 3 ім. В. О. Нижниченка займається баскетболом понад 7 років, що не могло не позначитись на результатах гри: команда отримала дипломи третього ступеня. Баскетболісти із ЗОШ № 1 виправдали свою назву «Сонячна білка»: показали таку ж потужну, швидку гру з чіткими передачами. У фінальній зустрічі вони спершу лідирували. Але хлопці з команди «Лелека»

Блискавичні перемоги

Юний шахіст із Горішніх Плавнів виборов нагороди чемпіонату області серед юнаків до 10 років.

24-25 лютого двоє представників відділення шахів ДЮСШ № 1 брали участь у турнірі зі швидких та блискавичних шахів у Полтаві. У рапіді, де в кожного гравця є по 10 хвилин на партію, змагалися 20 юнаків та дівчат. За словами тренера Миколи Бондаря, уже кілька років поспіль лідерами в цій віковій категорії є трійка досвідчених шахістів із Полтави. Але цього року до неї зміг пробитися 9-річний Артем Єфімовський, який посів 3 місце. Хлопець півтора року займається

в шаховому клубі Горішніх Плавнів. Нещодавно виконав 2-й розряд і вже має кілька медалей з районних турнірів.

У другий ігровий день у турнірі з бліцу, де треба перемогти суперника за 3 хвилини, Артем почувався впевненіше. Він зіграв 14 партій і виборов срібну медаль, набравши 10,5 очок. І вже на початку березня спробує свої сили на чемпіонаті України із шахів серед юнаків та дівчат до 10 років у Львові.

За два кроки до п'єдесталу в обох турнірах обласного чемпіонату зупинився вихованець тренера Віталія Онікієнка - 8-річний Лев Мітюшин, який має третій розряд.

Тетяна КИЗИМА

Вихованки відділення дзюдо ДЮСШ № 1 вдруге вибороли медалі чемпіонату України.

23 лютого в Києві відбувся перший із шести запланованих чемпіонатів України поточного сезону - серед кадетів до 18 років. Участь у змаганнях узяли більше як 600 спортсменів із 23 регіонів України. Вони боролися за нагороди у 16 вагових категорій.

Двоє дзюдоїсток із Горішніх Плавнів 2008 року народження змогли вибороти срібні нагороди чемпіонату: Поліна Тумко - у ваговій категорії 48 кг, Софія Горяшина - в новій для себе ваговій категорії 63 кг. Тренерами дівчат є Ігор Горяшин та Олександр Федоренко.

У кожній з наших дзюдоїсток у категорії було близько 30 учас-

Два срібла серед кадеток

ниць. Кожна провела по 5 виснажливих поєдинків. І кожна поступилася суперниці тільки у фінальному протистоянні.

- Дівчата виступали впевнено, - коментує старший тренер відділення дзюдо ДЮСШ № 1 Ігор Горяшин. - У Поліні в категорії практично всі суперниці вже знайомі. У Соні - конкуренток знали переважно поверхово. Торік на чемпіонатах України по своєму віку вони обидві стали чемпіонками. Цього разу до-

велось боротися з дівчатами, багато з яких на рік старший за них. Цей 2007 рік народження доволі насичений за кількістю представниць і результатами. Там у кожній ваговій категорії чимало сильних дівчат, через яких пройти нелегко. Але і Поліна, і Софія в гарній формі. Тож поступилися вони лише у фіналі і саме дужим суперницям 2007 р. н.

Попереду в наших дівчат подальша робота і відбори на участь у міжнародних змаганнях.

Ксенія КОВАЛЬЧУК

СЗОШ № 5 ім. Л. І. Бугаєвської зібрались і в другій чверті фіналу зламали гру, виборовши головну нагороду.

- В очах дітей є запал, бажання показати себе якнайкраще на вищому рівні, - коментує змагання тренер «Лелеки» Альберт Шахман. - Багато з них займається і баскетболом, і волейболом, і танцями - вони універсальні, загалом люблять фізкультуру. І в дівчат, і в юнаків є амбіції на районні змагання.

Тетяна КИЗИМА

